

Innspill til Liedutvalget vedrørende ny struktur for yrkesfagene

Av Svein Anders Tjernsbekk, rektor ved Østfold Møbelsnekkerskole og medlem av ressursgruppa til Liedutvalget, 6.juni 2019

Dagens videregående utdanning innen yrkesfag er bygd opp etter en 2+2-modell med to år i skole og to år som lærling ute i bedrift. Dette er en god modell for flere av de største fagene som utgjør en stor andel av lærlingekontraktene som blir tegnet her i landet. Dette kan fungere for aktører innen disse fagene. Det finnes imidlertid noen unntak og dette gjelder i mine øyne, de mindre fagene.

For de mindre fagene som for eksempel møbeltapetsersfaget og møbelsnekkerfaget så er det små og marginale bedrifter og enkeltmannsforetak som må bære opplæringsansvaret for de to av årene i dette løpet (og i noen tilfeller tre eller fire år av utdanningen). Å ta på seg ansvaret for en lærling, kan være en for stor belastning og risiko for slike bedrifter. En 2+2-modell kan derfor være krevende å gjennomføre og lite hensiktsmessig for disse fagene. Når det ikke finnes gode og relevante lærlingeplasser, hindrer dette elevene å få sluttkompetanse og å gjennomføre sitt videregående løp. I tillegg blir det et hinder for rekruttering av dyktige håndverkere til disse små og viktige fagene. Dette er ofte fag som ikke først og fremst løftes fram av økonomiske interesser og store bransjeaktører, men som bærer med seg kulturelle og kreative verdier for samfunnet. Derfor må også samfunnet ta et større ansvar for å sikre rekruttering og en god forvaltning av disse fagene.

Etter min mening, bør disse fagene styrkes nasjonalt. Siden det er av nasjonal interesse å ivareta disse fagene og siden de ikke passer inn i den ordinære 2+2-modellen, bør de løftes opp fra et fylkeskommunalt ansvar til et nasjonalt ansvar og administreres på et regionalt eller statlig nivå. Sluttkompetanse i disse fagene bør sikres på andre og alternative måter enn med to år som lærling i bedrift. Dette kan for eksempel skje med et utvidet skoleløp hvor undervisningen kan skje i samarbeid med et større fagmiljø og flere bedrifter. For disse fagene, kan det være et godt alternativ med et modulbasert løp. Dette kan for eksempel bygges opp ved at ulike deler av utdanningen gjennomføres på ulike institusjoner og i ulike bedrifter. Dette gir mulighet til å bygge på utdanning i flere nivå og med flere fordypninger og også mulighet for sluttkompetanse for flere trinn og flere felt. For at dette skal være gjennomførbart, trengs gode og spesifikke fagmiljø. Da er det nødvendig med en stimulering av de som skal være ressurspersoner for disse fagene. Dette vil være avgjørende for å sikre gode fagmiljø og en god forvaltning og utvikling av fagene.